

- EU's miljøregulering af produkter
- hvilke frø er blevet sået?

Michael Søgaard Jørgensen

Institut for Bæredygtighed og Planlægning

Aalborg Universitet København

msjo@plan.aau.dk

Webinar IDA Grøn Teknologi 18.6. 2024

Program

- 1) Michael: EU-regulering og cirkulær økonomi og intro til EU's begyndende fokus på produktlevetid
- 2) Vagn: Gennemgang af nye EU-tiltag: Fælles retningslinjer for reparation, ecodesign (inkl. de kommende krav til mobiltelefoner), empowering consumers inkl. tiltag mod greenwashing
- 3) Arne: Reparationsbevægelsens syn på EU's nye miljøregulering af produkter: Retningslinjer for reparation, ecodesign
- 4) Fremadrettet debat:
 - Hvordan kan der skal sikres 'god' implementering i Danmark af de vedtagne EU-tiltag.
 - Hvordan kan EU's fremtidige miljøregulering af produkter blive udviklet hurtigere og mere ambitiøst?

Fokus: EU-produktregulering med fokus på produktlevetid

Tre af de seneste EU-vedtagelser om miljøregulering af produkter er:

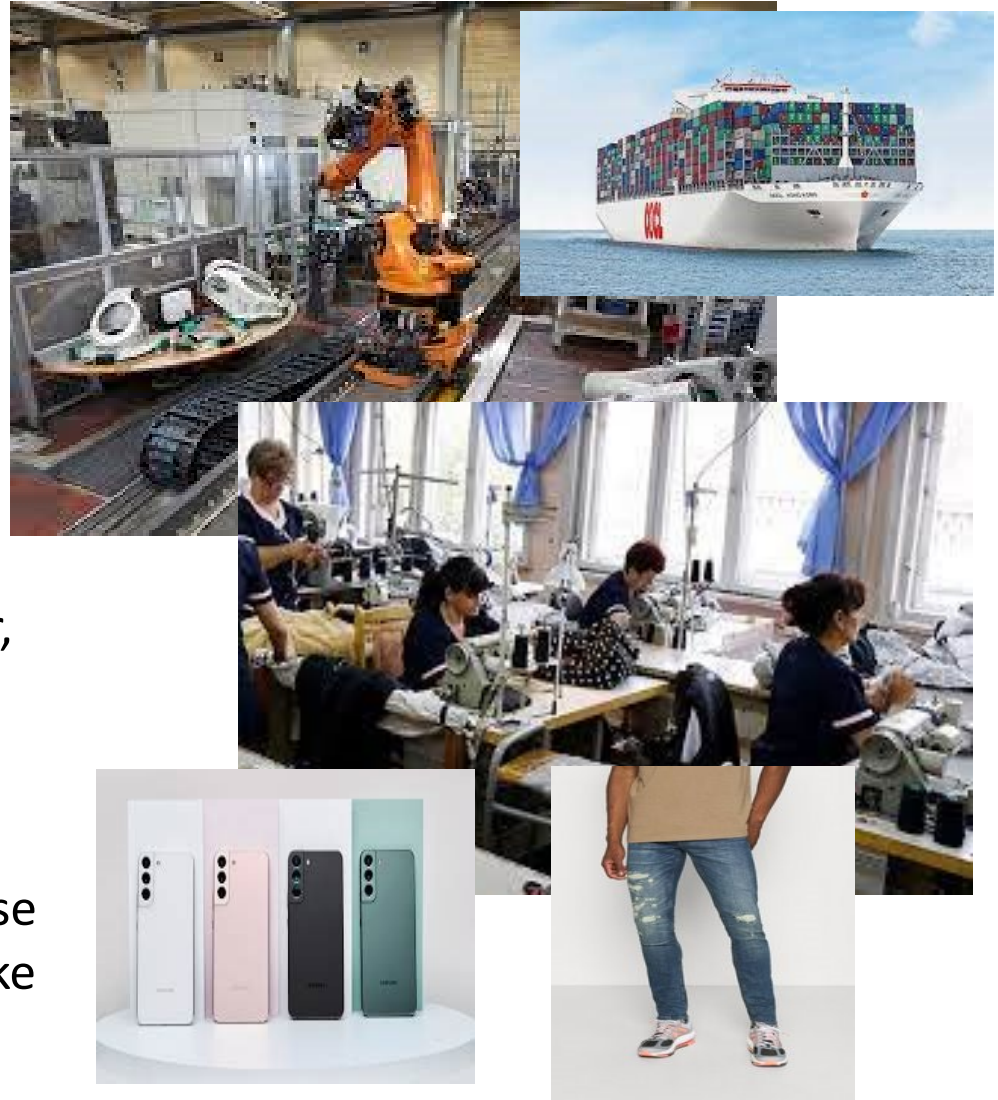
- Et EU-direktiv med fælles retningslinjer for reparationer
- En forordning med de overordnede fremtidige miljø- og energikrav til produkter, herunder krav til produkters holdbarhed og reparérbarhed
- EU-direktiv med tiltag mod greenwashing og styrkelse af forbrugerrettigheder

To tidligere vedtagelser af EU-regulering, der kan betyde længere produktlevetid:

- EU's vedtagelse af en forordning i 2023 af kravene til nye mobiltelefoner og tablets fra 2025
- Den danske graduering fra 2023 af affaldsgebyrerne på elektriske og elektroniske produkter som følge af EU's krav om såkaldt "modernisering" af eksisterende ordninger for udvidet producentansvar for elektriske og elektroniske produkter med henblik på at opnå affaldsforebyggelse og ikke kun affaldshåndtering.

En reaktion på accelerationssamfundet som nutidens lineære økonomi?

- Et selvforstærkende accelerationskredsløb (Rosa, 2014):
- **Teknologisk acceleration:**
 - Acceleration af produktions-, distributions og kommunikationsprocesser
 - Acceleration af innovation
- **Acceleration af sociale ændringer:**
 - ”Nutidsindskrumpling”: Normer, værdier og viden mister deres værdi hurtigere og ændrer sig
- **Acceleration af livstempoet:**
 - Den paradoksale konstante følelse af tidspres – trods mange tekniske muligheder for at spare tid

Tidlig EU-regulering af produkter:

Udvidet producentansvar

Extended producer responsibility (EPR)

- Bl.a. bilbatterier samt elektriske og elektroniske produkter (WEEE)
 - Oprindeligt progressivt: Ansvar for **affaldshåndtering**
 - Containere til elektronikaffald
- EU kræver ”modernisering” og virkemidler til fremme af **affaldsforebyggelse**
 - F.eks. graduering af affaldsgebyrer efter kriterier
 - **Danmark:** - 20% affaldsgebyr ved 2 års garanti efter reklamationsperioden => beskeden direkte effekt. Indirekte effekt?
 - **Frankrig:** Producenter og forhandlere skal betale til fonde for reparation og genbrug

Nyt fokus i EU's handlingsplan for cirkulær økonomi 2020: Bedre produkter, der holder længere

Kernen i dette forslag vil være at udvide direktivet om miljøvenligt design til at omfatte andet end kun energirelaterede produkter, således at **reglerne for miljøvenligt design finder anvendelse på den bredest muligt vifte af produkter og derved understøtter produkternes kredsløb.**

Kommissionen vil som en del af dette forslag, og hvor relevant gennem supplerende lovgivningsforslag, overveje at indføre **bæredygtighedsprincipper** og andre passende metoder til at opnå følgende:

- forbedre produkters **holdbarhed, genbrugelighed, opgraderingsmuligheder og reparationsmuligheder**, nedbringe indholdet af **farlige kemikalier** i produkter og øge deres **energi- og ressourceeffektivitet**
- forøge **mængden af genanvendt indhold i produkter**, men med samme ydeevne og sikkerhed
- muliggøre **genfremstilling og høj kvalitetsgenanvendelse**
- nedbringe vores **CO2- og miljøaftryk**
- begrænse brugen af **engangsprodukter** og imødegå **for tidlig forældelse**
- indføre et **forbud mod destruktion af varige forbrugsgoder, der ikke er blevet solgt**
- skabe incitament til at anvende **produkter som tjenesteydelser ("product-as-a-service")** eller andre modeller, hvor **producenterne bevarer ejerskabet til produktet** eller ansvaret for dets ydeevne i løbet af dets livscyklus
- mobilisere det potentiale, der findes i at **digitalisere** produktinformation, herunder løsninger som f.eks. **digitale pas, mærkning og vandmærker**
- belønne produkter på grundlag af deres **forskellige bæredygtighedspræstationer**, bl.a. ved at forbinde disse med incitament.

EU om behovet for en cirkulær økonomi

Planetens naturlige regenereringskapacitet har ikke været tilstrækkelig til at følge den eksponentielle stigning i udvindingen af ressourcer, som herefter hurtigt smides ud i vores atmosfære og vores vand- og landområder². Naturens globale og indbyrdes forbundne systemer er blevet slået ud af balance og nærmer sig nu et bristepunkt, idet de ødelæggende konsekvenser af klimaændringer og tab af biodiversitet rammer hårdt i hele verden.

Udvindingen og forarbejdningen af ressourcer er kilde til halvdelen af de samlede drivhusgasemissioner og mere end 90 % af tabet af biodiversitet og vandstress³. At skære ned på drivhusgasemissionerne og reducere anvendelsen af primære råstoffer er to sider af samme mønt. Den vigtige forbindelse mellem biodiversitet og cirkulær økonomi bliver stadig mere anerkendt. Medmindre vi radikalt ændrer den måde, vi anvender materialer til at opfylde vores behov på, og fremmer ændringer hele vejen gennem vores produktions- og forbrugssystemer, kan vi hverken reducere vores emissioner væsentligt eller bevare naturen til gavn for de nuværende og fremtidige generationer.

De fleste materialer samt den energi og andre materialer, som er anvendt i løbet af produktionen, er gået tabt ved slutningen af materialernes oprindelige økonomiske cyklus: Den globale materialecirkularitet⁴ er faldet fra 9,1 % i 2018 til 7,2 % i dag⁵. I EU forarbejdes hvert år 8,1 mia. ton materialer til energi eller produkter, men det er kun 0,8 mia. ton af disse materialer, der stammer fra genanvendelse. Selv om udnyttelsesgraden for cirkulære materialer i EU er steget og i 2021 lå på 11,7 %, hvilket er 3,4 procentpoint mere end i 2004, ligger der et markant forbedringspotentiale, navnlig i at øge anvendelsen af genanvendte materialer og reducere mængden af de materialer, der anvendes i økonomien.

EU's økonomi afhænger af råstoffer fra resten af verden. I 2021 importerede EU 1,6 mia. ton materialer fra resten af verden⁶. Metalmalme og fossile energimaterialer udgjorde 58 % af denne import⁷. Desuden er EU's forsyning af kritiske råstoffer, som er nødvendige for den grønne omstilling, udsat for betydelige risici og er ofte forbundet med negative miljøvirkninger i tredjelande. EU er som led i sine seneste initiativer om kritiske råstoffer i

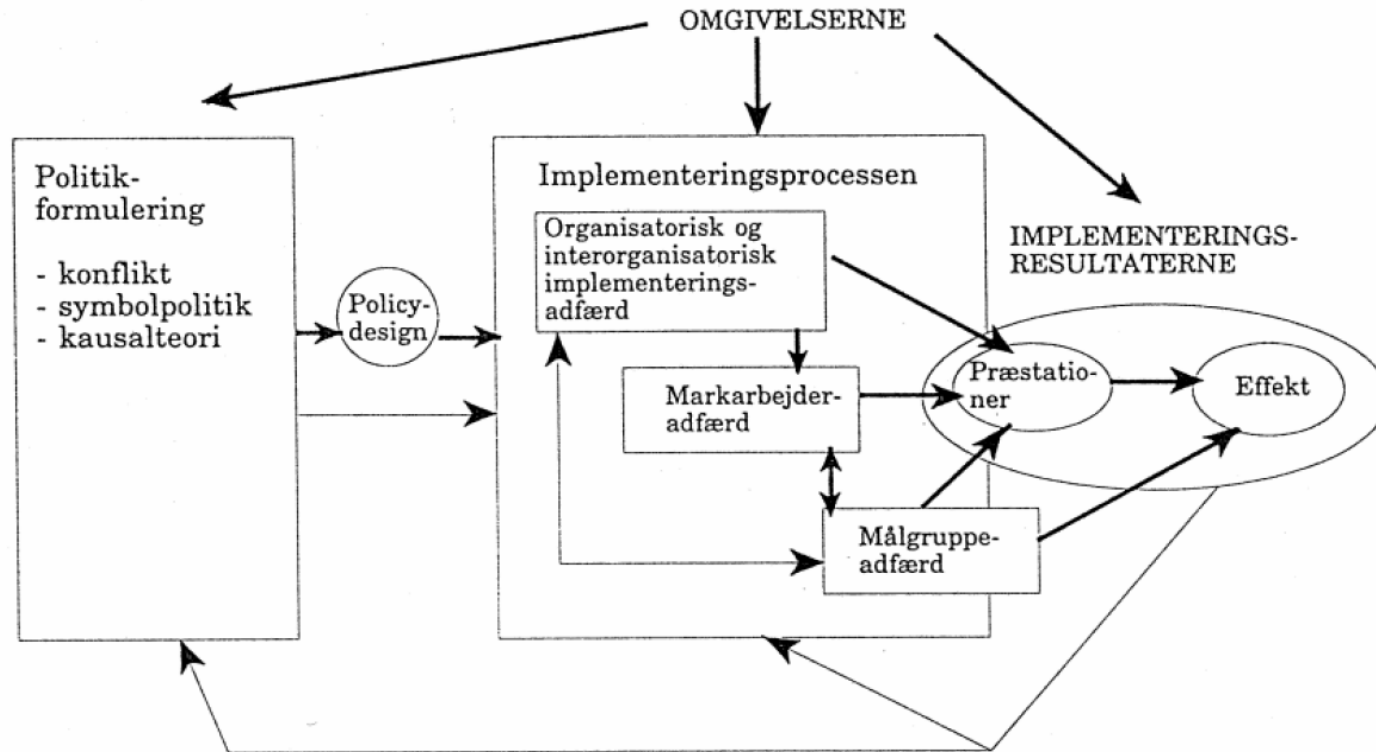
Revideret EU-ramme fra 2023 for overvågning af cirkulær økonomi afspejler nyt fokus på forbrug

2. Revisionen af EU's overvågningsramme for den cirkulære økonomi

Den nye overvågningsramme har til formål at give et omfattende overblik ved at måle de direkte og indirekte fordele ved at øge cirkulariteten. Den består af **11 indikatorer, som er inddelt i fem dimensioner**: 1) produktion og forbrug, 2) affaldshåndtering, 3) sekundære råstoffer, 4) konkurrenceevne og innovation samt 5) global bæredygtighed og modstandsdygtighed. Den indeholder også visse nye indikatorer, navnlig:

- **materialefodaftryk**, som måler den samlede materialeanvendelse og afspejler mængden af materialer, der indgår i det samlede forbrug, herunder importerede varer
- **ressourceproduktivitet**, som måler BNP'et fra materialeanvendelsen og viser, hvor effektivt materialer anvendes i produktionen af varer og tjenesteydelser
- **forbrugsfodaftryk**, som sammenligner forbruget med planetens begrænsninger for 16 påvirkningskategorier baseret på en livscyklusvurdering og i overensstemmelse med de fem primære forbrugsområder (fødevarer, mobilitet, boliger, varer til husholdningsbrug samt husholdningsapparater)
- **drivhusgasemissioner fra produktionsaktiviteter**, som måler de drivhusgasemissioner, der stammer fra produktionssektorerne (og derfor ikke omfatter emissionerne fra husholdningerne), og afspejler den cirkulære økonomis bidrag til klimaneutralitet
- **materialeafhængighed**, som måler, hvor stor en andel af den samlede materialeanvendelse der udgøres af importerede materialer, og derved beskriver, i hvilken grad EU er afhængig af import af materialer, og som afspejler den cirkulære økonomis bidrag til forsyningssikkerheden for materialer og energi og til EU's åbne strategiske autonomi¹⁵. En indikator for EU's selvforsyning inden for råstoffer har været anvendt siden 2018.

Offentlig regulering: Fra intention til effekt ... en lang vej

Al offentlig regulering er forhandlet – og ofte ikke entydig

Winter 2005

Ref.: Søren Winter's model for politikimplementering (her fra Conrad, 2014)

Forskellige aktører i EU's regulering

- **Ministerrådet (lovgivende organ):** Statsledere. Fagministre
 - Beslutter på de fleste politiske områder vha direktiver og forordninger med vægtet og kvalificeret flertal. Hvert land har et fastsat antal stemmer
- **EU-Kommissionen:** Embedsfolk i forskellige generaldirektorater (DG'er)
 - Udarbejder og implementerer EU-regulering
- **Europa-Parlamentet ("EU-Parlamentet") (lovgivende organ):**
 - Kan ikke selv tage initiativ til regulering, men deltager i EU's udvikling af regulering i varierende omfang
- **Nationalstaternes** parlamenter og embedsværk
 - Mandater til forhandlinger i Ministerrådet
 - Implementering af EU-regulering i dansk lovgivning
- **EU-direktiv:** National fortolkning og implementering
- **EU-forordning:** National ordret implementering af vedtaget tekst

Danmark: Implementering af EU's udvidede producentansvar for bl.a. elektriske og elektroniske produkter

- Nogle affaldsselskaber har 'frikøbt' nogle **kasserede hårde hvidevarer**
- => Social-økonomisk eller kommerciel reparation og genbrug
- Kontrovers med Elretur om pris => nogle har droppet det
- Elretur investerer i to sorteringsanlæg øst og vest for Storebælt for **kasserede hårde hvidevarer** sammen med genanvendelsesvirksomheder
- => kasserede, genbrugelige produkter sendes i udbud

Danske forbrugere skifter hårde hvidevarer ud som aldrig før – ofte i forbindelse med flytning.

Og det betyder, at der i dag indsamles mere end 24.500 tons hårde hvidevarer til skrot. Heraf bliver ca. 430 tons genbrugt med få reparationer – eller blot et gennemsyn. Ved hjælp af de nye FtG-anlæg forventer Elretur at syvdoble genbruget til ca. 3.500 tons. Nu vil der kunne blive genbrugt for eksempel syv gange så mange hårde hvidevarer som før. Det er virkelig et stort skridt for vores affaldssektor.

Offentliggørelse af (den foreløbige) aftale om fælles retningslinjer for reparation

European Commission - Press release

Commission welcomes political agreement on new consumer rights for easy and attractive repairs

Brussels, 2 February 2024

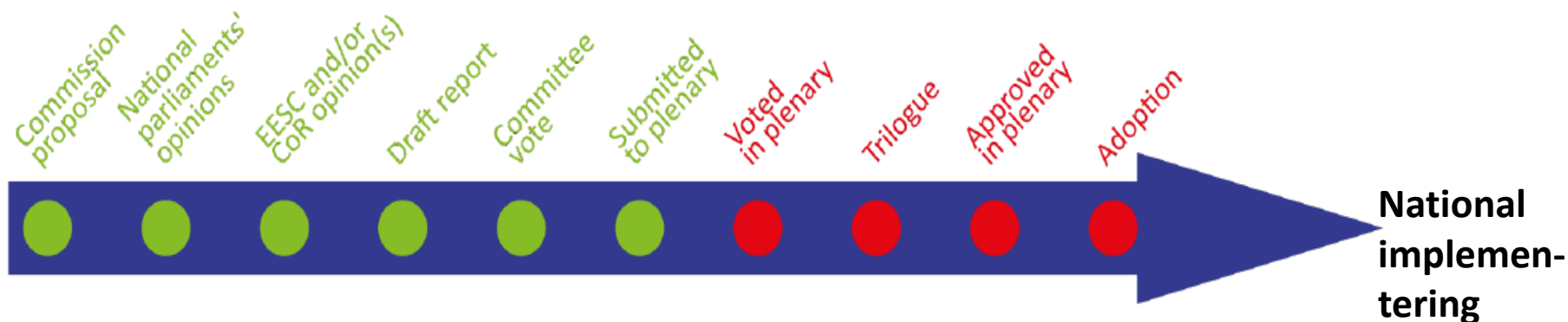
The European Commission welcomes the provisional political agreement reached yesterday between the European Parliament and the Council on the Commission's March 2023 proposal **on common rules to promote the repair of goods for consumers**. Once adopted, the new rules will introduce a new 'right to repair' for consumers, both within and beyond the legal guarantee, which will make it easier and more cost-effective for them to repair products instead of simply replacing them with new ones. This will result in savings for consumers, boost circular economy and support the objectives of sustainable consumption and of the European Green Deal by reducing waste.

New rules facilitating repair

When a defect appears **within the legal guarantee**, consumers will now benefit from a prolonged legal guarantee of one year if they choose to have their products repaired.

When the legal guarantee has expired, the consumers will be able to request an easier and cheaper repair of defects in those products that must be technically repairable (such as tablets, smartphones but also washing machines, dishwashers, etc.). Manufacturers will be required to **publish information about their repair services**, including indicative prices of the most common repairs.

Udvikling og implementering af EU-regulering tager tid

- **To rådgivende udvalg:**
 - European Economic and Social Committee (EESC)
 - Committee of the Regions (CoR)
- **Trilog:** Uformelle trepartsmøder mellem Ministerrådet, Europa-Parlamentet og Europa-Kommissionen
 - Forhandle og afdække kompromisløsninger

Common rules promoting the repair of goods

Amending Directive 2019/771 [2015/0288\(COD\)](#)

Amending Regulation 2017/2394 [2016/0148\(COD\)](#)

Amending Directive 2020/1828 [2018/0089\(COD\)](#)

Key events			
22/03/2023	Legislative proposal published	21/11/2023	Matter referred back to the committee responsible
17/04/2023	Committee referral announced in Parliament, 1st reading	22/02/2024	Approval in committee of the text agreed at 1st reading interinstitutional negotiations
12/07/2023	Referral to associated committees announced in Parliament	22/04/2024	Debate in Parliament
25/10/2023	Vote in committee, 1st reading	23/04/2024	Decision by Parliament, 1st reading
30/10/2023	Committee report tabled for plenary, 1st reading	30/05/2024	Act adopted by Council after Parliament's 1st reading
20/11/2023	Debate in Parliament	13/06/2024	Final act signed
21/11/2023	Results of vote in Parliament		
21/11/2023	Decision by Parliament, 1st reading		

Næste skridt:

National implementering af direktiv (2 år):

- Forhandlinger
- Inklusiv udvikle nationale tiltag, der økonomisk tilskynder til reparation

**NATIONAL IMPLEMENTERING OG VIDERE UDVIKLING
AF EU-REGULERING
- OG ANDRE MULIGHEDER FOR AT SIKRE LÆNGERE
PRODUKTLEVETID**

Overblik over den seneste EU-produktregulering – og de bagvedliggende kausalteorier

Udvikling af et marked for reparationer:

Direktiv med fælles retningslinjer for reparation

Bedre produkter og bedre forbrugerinformation:

Nye overordnede ecodesign-krav til produkter og udvikling af digitalt produktpas

Synliggørelse af ressourcepild:

Forbud mod destruktion af usolgte tekstiler og fodtøj

Bedre forbrugeroplysning:

Direktiv om styrkelse af forbrugerrettigheder og regulering af miljøanprisninger

Bedre produkter og forbrugeroplysning:

Forordning med ecodesign-krav til mobiltelefoner og tablets fra 2025 (vedtaget 2023)

Økonomisk incitament for virksomheder:

Graduering af affaldsgebyrer for elektriske og elektroniske produkter som led i den danske modernisering af WEEE-direktivet (iværksat 2023)

Dansk indflydelse på EU-regulering

- Den danske reparationsbevægelse gennem Repair.eu – den europæiske reparationsbevægelse
- Pres på danske EU-parlamentarikere
- Statslig støtte til NGO'ers deltagelse i arbejdet med at udvikle EU-regulering?
- Forhandlingsmandater til danske ministre
- National implementering af EU-regulering
 - Direktiver
 - Forordninger
 - Markedsovervågning – hvilke ressourcer

Danmark's dogmeregler for implementering af erhvervsrelateret EU-regulering (2019, opdateret 2022)

[\[https://erhvervsstyrelsen.dk/principper-implementering-af-erhvervsrettet-eu-regulering\]](https://erhvervsstyrelsen.dk/principper-implementering-af-erhvervsrettet-eu-regulering):

1. Den nationale regulering bør som udgangspunkt ikke gå videre end minimumskravene i EU-reguleringen.
2. Danske virksomheder bør ikke stilles dårligere i den internationale konkurrence, hvorfor implementeringen ikke bør være mere byrdefuld end den forventede implementering i sammenlignelige EU-lande.
3. Flexibilitet og undtagelsesmuligheder i EU-reguleringen bør udnyttes.
4. I det omfang det er muligt og hensigtsmæssigt, bør EU-regulering implementeres gennem alternativer til regulering.
5. Byrdefuld EU-regulering bør træde i kraft senest muligt og under hensyntagen til de fælles ikrafttrædelsesdatoer.

Danmark: Vi venter på EU og gør mindst mulig

Men ... **ambitiøse lande** med reparationsordninger

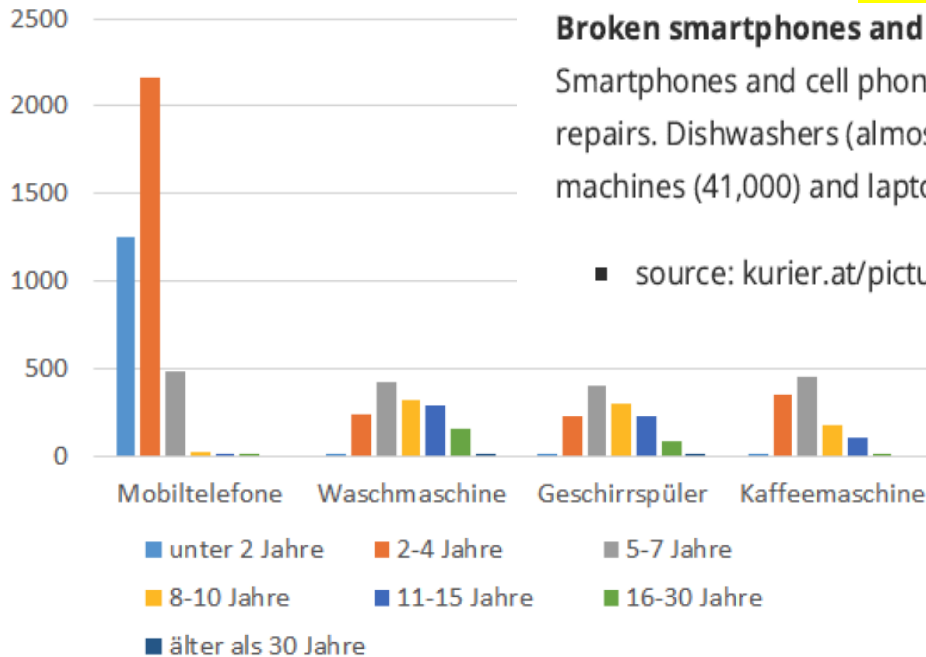
Aspekt\Land	Frankrig	Sverige	Thüringen	Østrig
Hvordan kompenseres?	Fradrag i pris og tilsvarende tilskud til reparationsvirksomheden	Fradrag i pris og tilsvarende tilskud til reparationsvirksomheden Reduceret moms	Refusion til borger af del af udgifter til reparation	Refusion til borger af del af udgifter til reparation
Hvor stor kompensation kan opnås?	Hele reparationsudgiften op til maksimalt beløb fastsat for produktgrupper ud fra skøn over forventet reparationsudgift	50% reduktion af lønudgift ved reparation i hjemmet som del af ordning for skattefradrag for rengøring m.m. i boligen Ca. 50% reduktion af moms ved reparation hos virksomhed uden for hjemmet	50% af hele udgiften, maks. 100 Euro Én årlig refusion	50% af hele udgiften, maks. 200 Euro
Hvordan finansieres kompensationen?	Pulje med midler fra skat på producenter og forhandlere	Statsbudget	Delstatsbudget	EU-genopretningsmidler
Hvilke produkter kan blive repareret?	Elektriske og elektroniske produkter Tøj og fodtøj	Elektriske og elektroniske produkter, lædervarer, tøj, linned, fodtøj, cykler	Elektriske og elektroniske produkter inden for en række produktgrupper. Ikke elcykler	Elektriske og elektroniske produkter inden for en række produktgrupper
Hvem kan reparere og hvordan sikres mulighederne for reparation?	Reparationsvirksomheder skal tilmelde sig og godkendes	Reparationsvirksomhed skal være godkendt af skattemyndighed og betale moms og arbejdsgiverafgift	Reparationsvirksomheder skal tilmelde sig og godkendes	Reparationsvirksomheder skal tilmelde sig og godkendes

Erfahrungen fra Thüringen og Østrig

Thüringen 2022

Alter bei Reparatur nach Gerätetyp

Østrig2022

Broken smartphones and cell phones

Smartphones and cell phones have been repaired most frequently, with over 225,000 repairs. Dishwashers (almost 45,000), washing machines (around 42,000), coffee machines (41,000) and laptops (23,000) have also been repaired frequently.

■ source: kurier.at/picture: Bild von [Michal Jarmoluk](#) auf Pixabay

Obligatorisk reparationsindeks i Frankrig: Påvirke produktudvikling og produktvalg!?

The objective of the index is to encourage consumers to choose more repairable products, and manufacturers to improve the repairability of their products.

It applies to 5 categories of products sold in France after 1 January 2021 including:

1. Smartphones
2. Laptops
3. Televisions
4. Washing machines
5. Lawnmowers

Five more product groups added later:

Top-loading washing machines, dishwashers, robot vacuum cleaners, wired and non-wired and high-pressure cleaners

What aspects does the index assess?

The index assesses 5 criteria:

1. Documentation
2. Disassembly
3. Availability of spare parts
4. Price of spare parts
5. Product-specific aspects

Experiences after year 1: Manufacturers calculate index themselves => Different index of similar products => Need for independent control

Impact: *Samsung* made many disassembly manuals available in France. *Apple* potentially changing iPhone 13 front camera replacement procedure to increase its rating from 4.6 to 6.7

Danmarks Finanslov 2024:

Inspiration => reparationer og cirkulær økonomi

Pulje til cirkulær økonomi: 10 mill kr/år 2024-2027:

Regeringen og aftalepartierne ønsker at understøtte en kulturændring, hvor cirkularitet, genbrug og reparationer styrkes for på den måde at bidrage til et reduceret klimaaftryk fra danskernes forbrug.

Implementering afventer oplæg fra Regeringen 2. halvår 2024.

Handlingsplan for reparationer, adgang til reservedele, opdateringer og levetidsforlængelser: 10 mill kr/år 2024-2027:

Aftalepartierne er enige om at udarbejde en handlingsplan, der understøtter reparationer, adgang til reservedele, opdateringer og levetidsforlængelser med konkrete initiativer, der understøtter mindre forbrug af naturressourcer og øger genanvendelsen i Danmark.

Implementering afventer oplæg fra Regeringen 2. halvår 2024.

Eksempler på kommunale strategier

- **Hjørring:**
 - Faciliteret start af repair café
 - Lokal reparationsoversigt med reparationsværksteder
- **København:**
 - Forslag fra BR-medlemmer: Fremme reparationer
 - Forslag => jurister vurderer hjemmel mere begrænset
 - Meget kritisk fokus på København som hovedstad og tæt på Christiansborg!?

Hvordan må kommunerne (ikke) arbejde med affaldsforebyggelse?

Teknik- og Miljøforvaltningens hjemmel til at understøtte og fremme reparation

Formålet med dette notat er at beskrive Teknik- og Miljøforvaltningens hjemmel til initiativer til at understøtte og fremme borgernes reparationer. Teknik- og Miljøforvaltningen kan alene forholde sig til Teknik- og Miljøforvaltningens ressort, og derfor tager notatet ikke stilling til andre forvaltningers hjemmel.

Notatet vurderer hjemlen til følgende typer af aktiviteter:

1. Aktiviteter med reparation af borgeres genstande
2. Tilskud til reparation, herunder tilskud som er finansieret af fx EU-midler (Wien-modellen)
3. Informationskampagner og vejledning om reparation
4. Partnerskaber om reparation

Ad 1. Hjemmel til aktiviteter med reparation af borgernes genstande

Forvaltningens vurdering

Det er forvaltningens vurdering, at **aktiviteter med kommunal reparation af borgeres genstande**, fx reparationscaféer på kommunens takstfinansierede nær-og genbrugsstationer, ikke har hjemmel efter miljøbeskyttelsesloven eller kommunalfuldmagtsreglerne.

Det anførte er dog ikke til hinder for, at der i regi af Kultur- og Fritidsforvaltningen, som i medfør af Københavns Kommunes styrelsesvedtægt har ressort på forenings- og fritidsområdet, samarbejder med Repair Cafe Danmark, jf. også det anførte i medlemsforslaget.

07-05-2024

Sagsnummer i F
2024 - 9477

Dokumentnumm
120296

Sagsnummer i el
2024-0168229